

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/230/2018
Identifikačné číslo spisu: 1211218616
Dátum vydania rozhodnutia: 30.05.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Mária Trubanová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:1211218616.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Viery Petrikovej a Mgr. Renáty Gavalcovej, v spore žalobcu: AESKULAP, spol. s r. o., so sídlom Romanova 22-38, Bratislava, IČO: 31 370 161, zastúpeného: DEDÁK & Partners, s. r. o., so sídlom Suché mýto 1, Bratislava, proti žalovaným : 1/ Bratislavský samosprávny kraj, so sídlom Sabinovská 16, Bratislava, IČO: 36 063 606, zastúpený: SOUKENÍK - ŠTRPKA, s. r. o., so sídlom Šoltésovej 14, Bratislava, 2/ Slovenská republika - Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, so sídlom Limbová 2, Bratislava, IČO: 00 165 565, o zaplatenie 1.145.319,47 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 58C/144/2011, o dovolaní žalovaného 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 19. decembra 2017 sp. zn. 8Co/183/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 02. júna 2014 č. k. 58C/144/2011-749 uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1.139.235 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 31. júla 2010 do zaplatenia, vo zvyšku žalobu zamietol a žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 32.556,45 eur.

1.1. Po právnej stránke aplikoval § 3 ods. 1, § 4 ods. 1 písm. c/, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, 2, 3 § 10 ods. 1 a 2, § 15 ods. 1 a 2, § 16 ods. 1 a 2, § 17 ods. 1, § 25 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení účinnom do 31. decembra 2008 v spojení s § 438 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v platnom znení (ďalej aj „OZ“), § 3 písm. n/ bod 2, § 4 ods. 2 zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky a dospel k záveru, že žaloba je čiastočne dôvodná.

1.2. Vychádzal zo zistenia, že dňa 15. apríla 2004 vydal žalovaný 1/ rozhodnutie č. OZ-1073/2004, právoplatné dňa 21. apríla 2004, ktorým povolil žalobcovi poskytovanie lekárenskej starostlivosti vo

verejnej lekární ARNIKA v Malackách. Proti tomuto rozhodnutiu o povolení lekárne bol dňa 21. júla 2005 podaný protest prokurátora, o ktorom rozhodol žalovaný 1/ dňa 17. augusta 2005 rozhodnutím č. 1765/2005-ZDR tak, že mu vyhovel a protestom napadnuté rozhodnutie o povolení lekárne zrušil a určil 30-dňovú lehotu od právoplatnosti rozhodnutia, v ktorej mohol žalobca vykonávať len úkony spojené so skončením činnosti vo verejnej lekární ARNIKA. Proti tomuto rozhodnutiu žalovaného 1/ podal žalobca dňa 30. augusta 2005 odvolanie, o ktorom rozhodol ako odvolací orgán Ministerstvo zdravotníctva SR rozhodnutím č. 04203/2006-SP zo dňa 14. marca 2006 tak, že odvolanie zamietlo a napadnuté rozhodnutie žalovaného 1/ potvrdilo. Obe rozhodnutia nadobudli právoplatnosť dňa 17. marca 2006. Žalobca podal dňa 27. apríla 2006 žalobu v správnom súdnictve, o ktorej rozhodol Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo dňa 24. januára 2008 sp. zn. 1 S 257/2006 tak, že napadnuté rozhodnutie žalovaného 2/ o odvolaní, ako aj rozhodnutie žalovaného 1/, zrušil a vec vrátil žalovanému 1/ na ďalšie konanie. Žalovaný 2/ podal proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave odvolanie, o ktorom rozhodoval Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom zo dňa 31. júla 2009 sp. zn. 4 Sžo 15/2008 tak, že potvrdil rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 24. januára 2008 č. k. 1 S 257/2006-29. Týmto mal preukázané, že rozhodnutia žalovaných 1/ a 2/ ako orgánov verejnej moci boli príslušnými orgánmi zrušené ako nezákonné. Poukázal na to, že ušlý zisk predstavuje to, čo poškodenému ušlo v dôsledku spôsobenia škody, resp. že v dôsledku spôsobenia škody nedošlo k zväčšeniu majetku žalobcu, hoci sa to pri predpokladanej činnosti dalo očakávať. Žalobca za účelom preukázania výšky nároku predložil písomné vyjadrenie spoločnosti TAX OFFICE, ktorá vyčíslila výšku majetkovej ujmy vo forme ušlého zisku v súhrnnej výške 1.145.319,47 eur.

1.3. V rámci dokazovania súd ustanovil znalca - znaleckú organizáciu PP CONSULT, a. s. za účelom určenia výšky ušlého zisku žalobcu za obdobie od 12. mája 2006 do dňa vypracovania znaleckého posudku. Týmto znaleckým posudkom bola určená všeobecná hodnota ušlého zisku žalobcu za obdobie od 12. mája 2006 do vypracovania znaleckého posudku (31. decembra 2013) vo výške 1.218.196 eur a doplnkom k nemu v o výške 1.139.235 eur. Súd mal preukázané, že na základe zmluvy o nájme nebytových priestorov č. 54/2003 boli žalobcovi prenechané do užívania priestory za účelom prevádzkovania verejnej lekárne na dobu určitú od 01. februára 2004 do 31. decembra 2013, na základe čoho žalobca by minimálne do 31. decembra 2013 dosahoval hospodársky zisk. Na podklade znaleckého dokazovania považoval výšku ušlého zisku za riadne preukázanú a ustálenú v sume 1.139.235 eur aj so zreteľom na svedeckú výpoveď zástupcu znaleckej organizácie, ktorý sa vyjadril k metodike výpočtu ušlého zisku. Vo vzťahu k existencii príčinnej súvislosti medzi vzniknutou škodou a nezákonnými rozhodnutiami konštatoval, že na základe rozhodnutia žalovaného 1/ v spojení s rozhodnutím žalovaného 2/ zaniklo žalobcovi oprávnenie poskytovať lekárenskú starostlivosť v lekární ARNIKA a tým, že žalobca bol povinný ukončiť prevádzkovanie lekárne ARNIKA, nemohol v nasledujúcom období akumulovať zisk. Tento zisk by žalobca dosiahol, ak by naďalej prevádzkoval lekáreň. A teda uzavrel, že príčinná súvislosť medzi nezákonnými rozhodnutiami žalovaných 1/ a 2/ a škodou žalobcu je na podklade zisteného skutkového stavu daná. K námietke pasívnej legitimácie uviedol, že žalovaný 1/ rozhodoval v rámci výkonu samosprávy, čo vyplývalo jednak z § 4 ods. 2 zákona č. 416/2001 Z. z., pričom v § 3 písm. n/ bod 2 cit. zákona nie je výslovne uvedené, že pri vydávaní povolení na činnosť verejnej lekárne ide o prenesený výkon štátnej správy. Súd tiež poukázal na § 60 ods. 1 písm. f/ zákona č. 140/1998 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach ako lex specialis, ktorý explicitne ustanovoval, že Ministerstvo zdravotníctva SR v rámci svojej pôsobnosti rozhoduje ako druhostupňový orgán o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam vydaným štátnym ústavom a samosprávnym krajom. Z uvedeného vyvodil záver, že zákon o liekoch určuje žalovaného 2/ v druhom stupni ako ústredný orgán štátnej správy za orgán s právomocou rozhodovať o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam samosprávneho kraja na úseku farmácie. Vzhľadom na uvedené uzavrel, že rozhodovacia činnosť žalovaného 1/ o zrušení povolenia na prevádzkovanie lekárne ARNIKA, ako aj o proteste prokurátora, bola v rámci výkonu samosprávy a žalovaný 2/ rozhodoval pri výkone štátnej správy. V konaní mal preukázané, že žalobcovi bola spôsobená škoda pri výkone verejnej moci rozhodnutím žalovaného 1/, ako aj rozhodnutím žalovaného 2/, pre ich nezákonnosť a nakoľko osobitná úprava - zákon č. 514/2003 Z. z. neobsahuje ustanovenia o príslušnosti orgánu vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená nezákonným rozhodnutím orgánu samosprávy na prvom stupni pri jeho samosprávnej činnosti spolu s nezákonným rozhodnutím orgánu štátnej správy vydaného v druhom stupni, aplikoval na základe § 25 cit. zákona všeobecný právny predpis - § 438 ods. 2 OZ upravujúci tzv. delenú zodpovednosť. Za

rozhodujúcu považoval skutočnosť, že mal v danom prípade preukázané, že škoda bola spôsobená nezákonnými rozhodnutiami dvoch subjektov, a to v rámci výkonu samosprávy, ako aj štátnej správy a na základe vykonaného dokazovania ustálil paritný podiel zodpovednosti jednotlivých odporcov (R 20/1970). S poukazom na to, že žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody bola žalovanému 2/ doručená dňa 29. januára 2010 s tým, že účinky uplatnenia nároku ostávajú zachované aj v prípade podania žiadosti na nepríslušnom orgáne a šesť mesačná lehota stanovená v § 16 zákona č. 514/2003 Z. z. na uspokojenie nároku uplynula dňa 30. júla 2010, konštatoval, že žalovaní sa dostali do omeškania s plnením peňažného dlhu, a teda v zmysle § 517 ods. 2 OZ im vznikla povinnosť zaplatiť žalobcovi aj úroky z omeškania v súlade s § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (zákona č. 99/1963 Z. z. účinného do 30. júna 2016, ďalej aj „O. s. p.“).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu a žalovaných 1/ a 2/ rozsudkom zo dňa 13. októbra 2015 č. k. 8Co/606/2014-829 (v poradí prvým) rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil tak, že žalovaní 1/ a 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 1.139.235 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 1.139.235 eur od 31. júla 2010 do zaplatenia, do troch dní; v časti náhrady trov konania rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovaní 1/ a 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 31.423,41 eur, na účet právneho zástupcu žalobcu, do troch dní; žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania vo výške 6.519,80 eur, na účet právneho zástupcu žalobcu, do troch dní.

3. Na základe dovolania žalovaných 1/ a 2/ bol rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 13. októbra 2015 č. k. 8Co/606/2014-829, ktorým bol rozsudok súdu prvej inštancie čiastočne zmenený, zrušený uznesením dovolacieho súdu sp. zn. 2 Cdo 79/2016 zo dňa 30. marca 2017 pre zistenú vadu zmätočnosti podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

4. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu a žalovaných 1/ a 2/ rozsudkom zo dňa 19. decembra 2017 č. k. 8Co/183/2017-952 (v poradí druhým) rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil tak, že žalovaní 1/ a 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 1.139.235 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 1.139.235 eur od 31. júla 2010 do zaplatenia, do troch dní; v časti náhrady trov konania rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovaní 1/ a 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 31.423,41 eur, na účet právneho zástupcu žalobcu, do troch dní; žiadna zo strán nemá na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania právo.

4.1. V odôvodnení uviedol, že po odstránení vytknutej procesnej vady odvolacieho konania; doručením vyjadrení (č. l. 917, č. l. 928 spisu); odvolací súd opätovne preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti a v medziach dôvodov podaných odvolaní, ktorými je viazaný (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP) a viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP) dospel k záveru, že odvolania žalovaných sú čiastočne dôvodné a odvolaniu žalobcu do výroku o náhrade trov konania nie je možné vyhovieť. Uviedol, že v danej veci súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav, keď vykonal náležité dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie všetkých rozhodujúcich skutočností dôležitých pre posúdenie dôvodnosti žalobcom uplatňovaného nároku na náhradu škody, ako aj na posúdenie opodstatnenosti tvrdení žalovaných z hľadiska skutočností, ktoré uvádzali na svoju obranu (§ 120 ods. 1, 4 O. s. p.), zhodnotením výsledkov vykonaného dokazovania v súlade so zásadami vyplývajúcimi z § 132 O. s. p. dospel k správny skutkový záverom a na ich základe následne vyvodil aj správne právne závery aplikujúc na vec zodpovedajúce ustanovenia zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (§ 3 ods. 1, § 4 ods. 1 písm. c/, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, 2, 3, § 10 ods. 1 a 2, § 15 ods. 1 a 2, § 16 ods. 1 a 2, § 17 ods. 1, § 25 ods. 1), ktoré aj správne vyložil v súlade s konštantnou súdnou judikatúrou a ustálenou výkladovou praxou a svoje úvahy, pre ktoré žalobe vyhovel, aj náležite, v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z § 157 ods. 2 O. s. p. odôvodnil. Z odôvodnenia rozhodnutia možno zistiť, ako sa súd prvej inštancie vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jednotlivými dôkazmi vo vzťahu k jeho záveru o vzniku nároku žalobcu na náhradu škody v podobe ušlého zisku spôsobenú mu nezákonnými rozhodnutiami vydanými v správnom konaní, ako aj k záveru o vzniku zodpovednosti žalovaných 1/ a 2/ za túto škodu. V posudzovanej veci sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že

žalovaný 1/ pri vydávaní rozhodnutia zo dňa 17. augusta 2005, ktorým zrušil svoje rozhodnutie zo dňa 15. apríla 2004, ktorým žalobcovi vydal povolenie na poskytovanie lekárenskej starostlivosti vo verejnej lekárni ARNIKA, rozhodoval v rámci výkonu samosprávy na úseku humánnej farmácie a žalovaný 2/ vystupoval pri rozhodovaní o odvolaní proti rozhodnutiu žalovaného 1/ v rámci výkonu štátnej správy na úseku farmácie. Žalovaným prisvedčil v časti ich odvolacej argumentácie, v ktorej poukazovali na neurčitý výrok rozsudku súdu prvej inštancie, pokiaľ tento ustálil paritný podiel zodpovednosti každého z nich. Súd prvej inštancie pochybil v tom, že na spoločnú zodpovednosť žalovaných 1/ a 2/, ktorú správne vyvodil z daného skutkového stavu, nesprávne aplikoval výnimku z inak zákonom stanovenej solidárnej zodpovednosti viacerých škodcov za škodu a ustálil tak delenú zodpovednosť žalovaných za škodu; a to navyše bez toho, aby bližšie skúmal, v akom pomere sa ktorý zo žalovaných podieľal na vzniku škody, a aby následne tento podiel každého z nich na náhrade škody vyjadril vo výroku rozsudku. Odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, mal za to, že v danom prípade je potrebné uplatniť solidárnu zodpovednosť obidvoch žalovaných za škodu v zmysle § 438 ods. 1 OZ, ktorí sa následne vzájomne vysporiadajú podľa ich účasti na spôsobení vzniknutej škody v zmysle § 439 OZ, a preto nepovažoval odvolací súd za potrebné zaoberať sa argumentáciou žalovaného 1/, že jeho podiel zodpovednosti mal byť ustálený v pomere 1 v jeho prospech. Nenáležitá je aj námietka žalovaného 1/ týkajúca sa neurčitosti žalobného petitu a jeho nevykonateľnosti. Súd totiž nie je viazaný žalobným petitom v tom, akým spôsobom majú viacerí žalovaní splniť povinnosť na zapltenie náhrady škody, pretože v tomto prípade vyplýva z právneho predpisu určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi stranami, a preto konajúci súd pokiaľ túto skutočnosť vo výroku rozsudku vyjadrí odlišným, ako v žalobnom petite navrhovaným, spôsobom, nejde o neprípustné prekročenie žalobného návrhu, nakoľko takýto postup mal oporu v § 153 ods. 2 O. s. p. S poukazom na vyššie uvedené závery považoval odvolací súd za dôvodnú odvolaciu námietku žalovaných týkajúcu sa nesprávneho ustálenia ich spoločnej zodpovednosti za škodu a z toho vyplývajúceho nedostatočného vyjadrenia spôsobu úhrady priznaného nároku na náhradu škody vo výroku rozsudku, a preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti vo veci samej, ktorý ho založil v tomto smere na právnych záveroch, ktoré nezodpovedajú správne právnemu posúdeniu veci, zmenil podľa § 388 CSP tak, že žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 1.139.235 eur spolu s úrokmi z omeškania spoločne a nerozdielne (solidárne). Odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie aj čo do trov konania tak, že žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovaným 1/ a 2/ v sume 31.423,41 eur. O trovách odvolacieho a dovolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 396 ods. 1, 2 CSP v spojení s § 255 ods. 2, § 453 ods. 3 a § 262 ods. 1 CSP tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania právo vzhľadom na čiastočný úspech v odvolacom konaní.

5. Proti prvému, druhému a tretiemu výroku uvedeného rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný 1/ (ďalej aj „dovovateľ“), prípustnosť ktorého dôvodil s poukazom na § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Namietal, že sudy prvej i druhej inštancie pochybili, keď nesprávne posúdili činnosť žalovaného 1/ pri vydávaní povolenia na činnosť lekárne ako samosprávnu činnosť (nesprávna interpretácia právneho predpisu - zákona č. 140/1998 Z. z.), v nadväznosti na čo nesprávne interpretovali a aj aplikovali § 10 ods. 2 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z. z., čo malo za následok nesprávny záver o existencii pasívnej vecnej legitímácie na strane žalovaného 1/. Taktiež videl pochybenie pri interpretácii § 438 ods. 1 OZ, pri interpretácii a aplikácii § 442 ods. 1 OZ v spojení so zákonom č. 514/2003 Z. z. poukázal na nesprávne právne posúdenie veci pri určení príslušenstva pohľadávky, keďže podľa znaleckej organizácie mala škoda žalobcovi pri ušlom zisku vzniknúť postupne až do 31. decembra 2013 (do skončenia platnosti zmluvy o nájme). Ak teda časť plnenia mala vzniknúť až v rokoch 2010 až 2013, nemohol súd zákonným spôsobom priznať žalobcovi v roku 2010 úroky z omeškania z časti istiny (vrátane zisku z uloženia finančných prostriedkov v banke), ktorá by pri bežnom chode vecí na strane žalobcu v tom čase ešte ani nevznikla. Tvrdil, že napriek konštatovaniu súdu o tom, že žalovaným vznikol nárok na náhradu trov konania, súd žalovaným tieto trovy vo výrokovej časti rozsudku nepriznal. Pochybenie v súvislosti s odňatím možnosti konať pred súdom videl v tom, že nebol účastníkom súdneho konania vedeného krajským súdom pod sp. zn. 1 S 257/2006, ani nebol účastníkom súdneho konania vedeného na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 4 Sžo 15/2008. Žiadal, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu v prvom, druhom a treťom výroku zmenil tak, že žalobu zamieta a zaviazal žalobcu nahradiť právne zástupcovi žalovaného 1/ trovy konania (vrátane dovolacieho konania), prípadne zrušil a vec vráti odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, resp.

zrušil aj prvý, druhý a tretí výrok rozsudku okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

6. Žalobca v písomnom vyjadrení k dovolaniu žiadal dovolanie zamietnuť a súčasne žiadal, aby žalovaní 1/ a 2/ boli povinní spoločne a nerozdielne nahradiť trovy dovolacieho konania.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je procesne prípustné, nie však dôvodné.

8. Vo vzťahu k rozsahu dovolacieho prieskumu je potrebné povedať, že medzi žalovanými nejde o nerozlučné spoločenstvo. Žaloba v súdnej veci smeruje voči viac ako jednému žalovanému, ktorému má byť uložená povinnosť plniť peňažný nárok spoločne a nerozdielne s aspoň jedným ďalším žalovaným. Ide o pasívnu solidaritu upravenú v ustanovení § 511 OZ, ktorá vychádza zo zásady, že každý zo spoločných dlžníkov je povinný platiť celý dlh a všetci dlhujú iba raz. „Spoločným znakom solidárnych záväzkov je, že jednotlivé solidárne povinnosti sú samostatné, ale sú vzájomne spojené s identitou predmetu záväzku. Táto samostatnosť záväzkov sa prejavuje najmä v tom, že platnosť obligačného záväzku sa skúma samostatne vo vzťahu ku každému solidárnemu dlžníkovi, splatnosť a miesto plnenia záväzku môže byť u každého solidárneho dlžníka iná, veriteľ môže jednému zo solidárnych dlžníkov záväzok odpustiť, u ostatných dlžníkoch na plnení zotrva.“ (Fekete, I., Občiansky zákonník 2, Veľký komentár, Bratislava, Eurokódex 2011, str. 1438).

8.1. K otázke charakteru spoločenstva medzi solidárne zaviazanými dlžníkmi už najvyšší súd zaujal stanovisko, keď napríklad v rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo 203/2005 uviedol, že „žalovaní solidárni dlžníci sú zásadne samostatnými a nie nerozlučnými spoločníkmi v konaní“. Vysvetlil, že právny základ záväzku každého z nich a prípadné námietky proti nemu môžu byť u každého spoločníka posúdené nezávisle. Samotná povaha solidarity sa vyznačuje mnohosťou právnych vzťahov spätých iba totožnosťou plnenia, či predmetu plnenia. Solidárny záväzok sa ale nemusí vyznačovať totožným obsahom, rôznosťou práv a povinností k tomu istému plneniu je tu prípustná. Ak teda ide o samostatné záväzky, ktoré nemusia byť ani obsahovo totožné, potom už táto skutočnosť vylučuje, že by mohlo ísť medzi solidárnymi dlžníkmi o také spoločné práva, aby sa rozsudok musel vzťahovať na všetkých. Rozsudok sa nemusí vzťahovať na všetkých žalovaných solidárnych dlžníkov a o nerozlučné spoločenstvo nepôjde tiež preto, že veriteľ si môže zvoliť, či bude o celé plnenie žalovať všetkých alebo len niektorých spoludlžníkov. Z hmotného práva, podľa ktorého je len na úvahe veriteľa, či bude celé plnenie alebo jeho časť žiadať len od niektorého alebo od všetkých solidárnych dlžníkov, totiž vyplýva, že pasívne vecne legitimovaný je ktorýkoľvek solidárny dlžník sám osebe. Už z toho, že o založení procesného spoločenstva medzi solidárnymi dlžníkmi rozhoduje iba vôľa veriteľa (pôjde o tzv. dobrovoľné spoločenstvo), vyplýva záver o samostatnosti spoločníkov. Okrem toho, aj keby boli žalovaní všetci solidárni dlžníci, nemusí sa rozsudok vzťahovať na všetkých, lebo každému z nich prislúchajú jeho (resp. aj jeho) osobné námietky, ktoré budú posudzované iba vo vzťahu k nemu samému. Zo samostatnosti spoločenstva solidárnych dlžníkov potom vyplýva, že každý z nich jedná v konaní sám za seba a procesné úkony, ktoré robí, zaväzujú iba jeho samého. Jeden zo žalovaných solidárnych dlžníkov môže teda separátne uzavrieť so žalujúcim veriteľom zmier a rovnako tak môže uznať nárok, ktorý je proti nemu uplatňovaný.

8.2. V rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo 203/2005 sa najvyšší súd vysporiadal aj s predchádzajúcou judikatúrou, od ktorej sa odchyľil predovšetkým z dôvodov nedostatočnej argumentácie a nevyporiadania sa so skoršou judikatúrou (rozhodnutia najvyššieho súdu Československej republiky - Dr. Vážny č. 4997 a 5899 a R 22/53), ktoré sú aj podľa aktuálneho právneho stavu naďalej použiteľné. Na toto rozhodnutie nadviazala nasledujúca rozhodovacia činnosť najvyššieho súdu a názor v ňom uvedený akceptovala (napr. uznesenie sp. zn. 6 Cdo 544/2015, uznesenie sp. zn. 5 Cdo 1/2018). Uvedený názor predstavuje v súčasnosti ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu.

8.3. V prípade pasívnej solidarity žalovaných ide teda o samostatné procesné spoločenstvo podľa § 76 CSP, a preto vzhľadom na to, že dovolaním napadol rozsudok odvolacieho súdu iba žalovaný 1/, dovolací súd preskúmaval rozsudok len vo vzťahu k tejto strane.

9. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo

280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012, ktoré sú aktuálne aj za súčasnej procesnoprávnej úpravy).

10. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky). Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

11. Žalovaný I/ v dovolaní uviedol, že prípustnosť jeho dovolania vyplýva z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

11.1. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

12. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

13. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

14. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

15. Pri posudzovaní prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľ v dovolaní podrobil kritike konanie a rozhodovanie odvolacieho súdu, obširne vysvetľoval, v čom vidí nesprávnosť právneho záveru odvolacieho súdu, na ktorom založil rozhodnutie, s ktorým sa nestotožňuje, rozvíja s ním právnu polemiku, analyzuje ho po častiach označených ako pasívna vecná legitímácia (III.), nesprávne posúdenie procesného spoločenstva žalovaných (IV.), nesprávne posúdenie výšky škody (V.), nesprávne určenie príslušenstva istiny (VI.), trovy konania (VII.), odňatie možnosti konať pred súdom (VIII.). Akcentuje, že správna aplikácia právnej normy obsiahnutej v § 10 ods. 2 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, ako aj s ňou bezprostredne súvisiacich právnych predpisov, predstavuje podľa názoru dovolateľa otázku zásadného právneho významu a malo by byť úlohou dovolacieho súdu túto otázku vyriešiť. K uvedenému dovolací súd poznamenáva, že vo svojej podstate žalovaný I/ v dovolaní opakovane uvádza svoje námietky a argumentáciu prednesené pred súdom prvej inštancie, aj odvolacím súdom.

16. Posudzujúc podané dovolanie žalovaného I/ z hľadiska jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) možno ustáliť, že dovolateľ primárne namieta otázku relevantnú v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP), otázku nedostatku jeho vecnej pasívnej legitímácie v predmetnom spore o náhradu škody, pretože tvrdí, že súdy prvej i druhej inštancie nesprávne posúdili činnosť žalovaného I/ pri vydávaní povolenia na činnosť lekárne ako samosprávnu činnosť (nesprávna interpretácia právneho predpisu - zákona č. 140/1998 Z. z.), v nadväznosti na čo nesprávne interpretovali a aj aplikovali § 10 ods. 2 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z. z., čo malo za následok nesprávny záver o existencii pasívnej vecnej legitímácie na strane žalovaného I/. Podľa dovolateľa naopak žalovaný I/ rozhodoval pri prenesenom výkone štátnej správy.

16.1. Dovolací súd konštatoval, že dovolateľ zákonom zodpovedajúcim spôsobom zdefinoval relevantnú právnu otázku (bod 5. tohto rozsudku), ktorá nebola dosiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená, a preto je dovolanie v danom prípade procesne prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Po

vyriešení otázky prípustnosti dovolania dovolací súd skúmal, či dovolateľ dôvodne odvolaciemu súdu vytýka, že jeho rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci tak, ako to v dovolaní namieta.

16.2. V danom prípade žalovaný 1/ v dovolaní vytýkal odvolaciemu súdu (aj súdu prvej inštancie), že jeho potvrdzujúci rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení, pretože za zisteného skutkového stavu nemožno súhlasiť s právnymi závermi súdov o posúdení pôsobnosti žalovaného 1/ pri vydávaní povolenia na činnosť lekárne ako samosprávnej a tým ich záver o existencii pasívnej vecnej legitímácie na strane žalovaného 1/ je nesprávny.

16.3. Vecnou legitímáciou je stav vyplývajúci z hmotného práva, kedy jedna strana sporu (žalobca) je subjektom hmotnoprávneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide (je aktívne vecne legitímovaný), a druhá (opačná) strana sporu (žalovaný) je subjektom hmotnoprávnej povinnosti (je pasívne vecne legitímovaný). Pre posúdenie otázky vecnej legitímácie je rozhodujúce, ako žalobca vymedzí predmet konania. Z hľadiska posúdenia vecnej legitímácie nie je rozhodujúce, či a na základe čoho sa žalobca domnieva, že subjekt, proti ktorému žalobu nasmeroval, je účastníkom určitého hmotnoprávneho vzťahu, ale vždy iba to, či ním objektívne je alebo nie je. Pokiaľ súd prípadne pri riešení niektorej hmotnoprávnej otázky (vrátane otázky aktívnej alebo pasívnej legitímácie) dospeje k nesprávnym právnym záverom, môže to mať za následok nesprávne právne posúdenie veci, nie však odňatie možnosti pred súdom konať (viď napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 347/2014).

16.4. Vecná legitímácia sa na začiatku konania tvrdí. Súd žalobe vyhovie len vtedy, ak žalobca žaluje osobu, ktorá je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti. Ak sa to v konaní nedokáže, súd žalobu zamietne so záverom o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného bez ohľadu na prípadné zistenie, že nositeľom pasívnej vecnej legitímácie je iný subjekt, ktorého ale žalobca za žalovaného neoznačil.

17. Predmetom konania je nárok žalobcu na náhradu škody spôsobenej v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z., ktorá škoda mu vznikla ako legitímnemu poskytovateľovi lekárenskej starostlivosti (na základe rozhodnutie žalovaného 1/ č. OZ-1073/2004 zo dňa 15. apríla 2004, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 21. apríla 2004, ďalej aj „povolenie činnosti lekárne“) vo verejnej lekárni ARNIKA v Malackách v dôsledku nezákonných rozhodnutí žalovaného 1/ a 2/. Proti rozhodnutiu o povolení činnosti lekárne bol podaný protest prokurátora, o ktorom žalovaný 1/ rozhodol dňa 17. augusta 2005 rozhodnutím č. 1765/2005-ZDR tak, že protestu bolo vyhovené a protestom napadnuté rozhodnutie o povolení činnosti lekárne bolo zrušené a bola určená 30-dňová lehota od právoplatnosti rozhodnutia, v ktorej mohol žalobca vykonávať len úkony spojené so skončením činnosti vo verejnej lekárni ARNIKA. Žalobca voči tomuto rozhodnutiu žalovaného 1/ podal odvolanie, o ktorom rozhodol žalovaný 2/ ako odvolací orgán dňa 14. marca 2006 rozhodnutím č. 04203/2006-SP, ktorým odvolanie žalobcu zamietol a napadnuté rozhodnutie žalovaného 1/ potvrdil. Rozhodnutia oboch žalovaných nadobudli právoplatnosť dňa 17. marca 2006. Na základe žaloby žalobcu v správnom konaní rozhodol Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo dňa 24. januára 2008 sp. zn. 1 S 257/2006 tak, že napadnuté rozhodnutie žalovaného 2/ o odvolaní, ako aj rozhodnutie žalovaného 1/, zrušil a vec vrátil žalovanému 1/ na ďalšie konanie, pričom na základe odvolania žalovaného 2/ proti tomuto rozsudku rozhodoval Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom zo dňa 31. júla 2009 sp. zn. 4 Sžso 15/2008, ktorým potvrdil rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 24. januára 2008 č. k. 1 S 257/2006-29 stotožniac sa s názorom krajského súdu o nezákonnosti rozhodnutí žalovaného 1/ a žalovaného 2/.

18. Podľa § 1 písm. a/, b/ a c/ zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, v znení účinnom do 31. decembra 2008 (ďalej aj „zákon č. 514/2003 Z. z.“) tento zákon upravuje zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci a zodpovednosť obce, vyššieho územného celku (ďalej len „územná samospráva“) za škodu spôsobenú orgánmi územnej samosprávy pri výkone samosprávy a predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a právo na regresnú náhradu. Na účely tohto zákona po a) výkon verejnej moci je rozhodovanie a úradný postup orgánov verejnej moci o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, po b) orgán verejnej moci je po 1. štátny orgán, po 2. orgán územnej samosprávy, verejnoprávna inštitúcia, orgán záujmovej samosprávy, fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorým zákon zveril výkon verejnej moci (§ 2 zákona č. 514/2003 Z. z.).

18.1. Podľa § 3 ods. 1 písm. a/ a ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti

toho zákona, pri výkone verejnej moci aj nezákonným rozhodnutím. Zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť. Vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu ministerstvo alebo iný ústredný orgán štátnej správy, ak škoda vznikla pri výkone verejnej moci v oblasti štátnej správy, ktorá patrí do pôsobnosti tohto ministerstva alebo tohto ústredného orgánu štátnej správy a aj keď ide o škodu, ktorá vznikla pri výkone štátnej správy, ktorá bola prenesená na územnú samosprávu podľa osobitného predpisu (§ 4 ods. 1 písm. c/ zákona č. 514/2003 Z. z.).

18.2. Podľa § 10 ods. 1 a 2 zákona č. 514/2003 Z. z. územná samospráva zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu spôsobenú orgánmi územnej samosprávy pri výkone samosprávy. Územná samospráva zodpovedá za škodu podľa odseku 1, ktorá bola spôsobená: a) nezákonným rozhodnutím alebo b) nesprávnym úradným postupom.

18.3. Podľa § 15 ods. 1 a 2 zákona č. 514/2003 Z. z. nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len „žiadosť“) s príslušným orgánom podľa § 4 a § 11. Ak bola žiadosť podaná na nepríslušnom orgáne, je tento orgán povinný bezodkladne ju postúpiť príslušnému orgánu a upovedomiť o tom poškodeného. Účinky podania žiadosti zostávajú zachované.

18.4. Podľa § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

18.5. Podľa § 25 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. ak nie je ustanovené inak, spravujú sa právne vzťahy upravené v tomto zákone osobitným predpisom.

19. Podľa § 438 ods. 1 a 2 OZ, ak škodu spôsobí viac škodcov, zodpovedajú za ňu spoločne a nerozdielne. V odôvodnených prípadoch môže súd rozhodnúť, že tí, ktorí škodu spôsobili, zodpovedajú za ňu podľa svojej účasti na spôsobení škody.

20. Podľa § 3 písm. n/ bod 2. zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky (ďalej aj „zákon č. 416/2001 Z. z.“), na samosprávne kraje prechádzajú pôsobnosti na úseku humánnej farmácie: medziiným vydávanie povolení na činnosť verejnej lekárne, pobočky verejnej lekárne a výdajne zdravotníckych pomôcok.

20.1. Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 416/2001 Z. z., ak zákon pri úprave pôsobnosti obce alebo vyššieho územného celku (samosprávneho kraja) neustanovuje, že ide o prenesený výkon pôsobnosti štátnej správy, platí, že ide o výkon samosprávnej pôsobnosti obce alebo vyššieho územného celku (samosprávneho kraja).

21. Podľa § 58 ods. 1 písm. a/, b/, c/ zákona č. 140/1998 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach, o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 220/1996 Z. z. o reklame (ďalej aj „zákon o liekoch“) úlohy štátnej správy v oblasti humánnej farmácie vykonávajú: ministerstvo zdravotníctva, Úrad pre normalizáciu, metrologiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky a Štátny ústav pre kontrolu liečiv.

21.1. Podľa § 60 ods. 1 písm. e/ a g/ zákona o liekoch Ministerstvo zdravotníctva v rámci svojej pôsobnosti riadi a vykonáva štátny dozor a vydáva záväzné opatrenia na odstránenie nedostatkov zistených pri výkone štátneho dozoru a samosprávy na úseku farmácie (e/), rozhoduje ako druhostupňový orgán o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam vydaným štátnym ústavom a samosprávnym krajom (g/).

21.2. Podľa § 68a ods. 1 písm. b/ zákona o liekoch samosprávny kraj na úseku humánnej farmácie vydáva povolenie na činnosť verejnej lekárne, pobočky verejnej lekárne a výdajne zdravotníckych pomôcok.

22. Z vyššie citovaných ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z. vyplýva, že tento zákon ako špeciálny právny predpis (lex specialis) upravuje zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci (II. časť), zodpovednosť obce a vyššieho územného celku pri výkone samosprávy (III. časť), tiež predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a práva na regresnú náhradu (IV. časť). Zákon č. 514/2003 Z. z. osobitne upravuje v druhej časti zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci tak, že v tomto prípade je zodpovedný štát, v mene ktorého koná príslušný orgán a v tretej časti osobitne upravuje zodpovednosť územnej samosprávy za škodu

spôsobenú pri výkone samosprávy, za ktorú zodpovedá územná samospráva, v mene ktorej koná starosta obce alebo predseda samosprávneho kraja. Uvedený zákon nevylučuje, aby za tú istú škodu bola daná zodpovednosť štátu, ako aj územnej samosprávy a rovnako z neho nevyplyva vzťah subsidiarity v tom smere, že by zodpovednosť štátu podľa druhej časti vylučovala súčasnú zodpovednosť samosprávy podľa tretej časti alebo, že by zodpovednosť štátu nastupovala až vtedy, ak nie je daná zodpovednosť samosprávy. Z koncepcie zákona jasne vyplýva, že zodpovedným subjektom je štát v prípade, že škoda bola spôsobená orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci a územná samospráva v prípade, že škoda bola spôsobená pri výkone samosprávy. V prípade škody spôsobenej pri výkone verejnej moci, štát zodpovedá za danú škodu aj v prípade nezákonného rozhodnutia. V prípade škody spôsobenej pri výkone samosprávy, orgán územnej samosprávy zodpovedá za vzniknutú škodu aj v prípade nezákonného rozhodnutia. Pre vznik škody, resp. zodpovednosti za škodu v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z., sa vyžadujú nasledovné predpoklady: a) nezákonné rozhodnutie (kedy je potrebné, aby bolo rozhodnutie, ktorým bola spôsobená škoda, neskôr zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom, tiež je potrebné, aby poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok, čo neplatí, ak sa jedná o prípady hodné osobitného zreteľa podľa § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z.), b) existencia škody (uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk), c) príčinná súvislosť medzi a) a b). Osobitosťou náhrady škody je to, že pred uplatnením nároku na náhradu škody na súde je potrebné nárok vopred prerokovať s príslušným orgánom podanou písomnou žiadosťou (§ 15 zákona č. 514/2003 Z. z.). Tento nárok má uspokojiť predovšetkým orgán príslušný na prerokovanie nároku, čo znamená, že pred eventuálnym uplatnením práva na náhradu škody na súde je potrebné najprv obligatórne požiadať orgán, ktorý koná v mene nositeľa zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, resp. pri výkone samosprávy, o náhradu škody. Účelom tohto ustanovenia je predchádzať „zbytočným“ súdnym sporom. V prípade, že kompetentný orgán v lehote do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti neuspokojil nárok poškodeného čo i len sčasti, poškodený sa môže domáhať uspokojenia nároku na súde a tiež môže podať sťažnosť za prietahy v konaní. Tiež je potrebné dodať, že zákon č. 514/2003 Z. z. je vo vzťahu k Občianskemu zákonníku predpisom špeciálnym a ustanovenia Občianskeho zákonníka sa uplatnia vtedy, ak zákon č. 514/2003 Z. z. nemá vlastnú úpravu.

22.1. Účelom zákona č. 416/2001 Z. z. bolo vyňať niektoré výslovne v zákone určené veci z kompetencie (pôsobnosti) štátnej správy a preniesť ich do kompetencie (pôsobnosti) samosprávnych orgánov tak, aby došlo k rozšíreniu kompetencie (pôsobnosti) orgánov samosprávy. Takéto prerozdelenie prechádzajúcich pôsobností z orgánov štátnej správy medzi obce a samosprávne kraje upravuje zákon č. 416/2001 Z. z. len všeobecne. Z vyššie citovaných ustanovení zákona č. 416/2001 Z. z. vyplýva na samosprávne kraje prechod pôsobnosti z orgánov štátnej správy na úseku humánnej farmácie, medziiným vydávanie povolení na činnosť verejnej lekárne, pobočky verejnej lekárne a výdajne zdravotníckych pomôcok. Zo žiadneho ustanovenia tohto zákona jednoznačne nevyplyva, ktoré pôsobnosti prechádzajú na samosprávne kraje v rámci preneseného výkonu štátnej správy, a ktoré pôsobnosti prechádzajú na samosprávne kraje v rámci výkonu samosprávy. Na preklopenie tejto nejednoznačnosti zákonodarca výslovne stanovil pravidlo v zákonom ustanovení § 4 ods. 2 zákona č. 416/2001 Z. z., podľa ktorého ak nie je v zákone ustanovené pri úprave pôsobnosti vyššieho územného celku, že ide o prenesený výkon štátnej správy, platí, že ide o výkon samosprávnej pôsobnosti vyššieho územného celku. Zákom č. 416/2001 Z. z. bol s účinnosťou od 01. júla 2002 novelizovaný aj zákon o liekoch a zdravotníckych pomôckach č. 140/1998 Z. z. (ďalej len „zákon o liekoch“), ktorý v jedenástej časti osobitne upravil štátnu správu vo veciach farmácie, kde zveril kompetenciu štátnej správy v oblasti humánnej farmácie Ministerstvu zdravotníctva SR, Úradu pre normalizáciu, metrologiu a skúšobníctvo SR a Štátnemu ústavu pre kontrolu liečiv (§ 58 ods. 1) a v dvanástej časti osobitne upravil výkon samosprávy na úseku humánnej farmácie, v rámci ktorého zveril samosprávne kraju kompetenciu vydávať povolenie na činnosť verejnej lekárne (§ 68a ods. 1 písmeno b/). Z uvedenej koncepcie zákona tak jednoznačne vyplýva, že zákon o liekoch v súvislosti s prechodom pôsobnosti výslovne nestanovil, že pôsobnosť na úseku humánnej farmácie prešla na samosprávny kraj vo forme preneseného výkonu štátnej správy, ale výslovnými slovami (expressis verbis) vyjadril, že ide o výkon samosprávy na úseku humánnej farmácie.

23. Jadrom žalovaným / nastolenej otázky bolo posúdenie toho, či právomoc dovolateľa vydať rozhodnutie o povolení na poskytovanie lekárenskej starostlivosti vyplývala z výkonu samosprávy

(„originálna právomoc“) alebo (ne)bola prenesená na neho ako orgán územnej samosprávy (v rámci preneseného výkonu štátnej správy). Odvolací súd, argumentujúc zhodne so záverom súdu prvej inštancie, mal za to, že žalovaný 1/ postupoval pri vydávaní rozhodnutia zo dňa 17. augusta 2005, ktorým zrušil svoje rozhodnutie zo dňa 15. apríla 2004 o povolení žalobcovi na poskytovanie lekárenskej starostlivosti vo verejnej lekárni ARNIKA, v rámci výkonu samosprávy na úseku humánnej farmácie s odvolaním sa na zákon č. 416/2001 Z. z., ktorý žiadnym spôsobom nestanovuje, ktoré pôsobnosti prechádzajú na samosprávne kraje v rámci preneseného výkonu štátnej správy, a ktoré pôsobnosti prechádzajú na samosprávne kraje v rámci výkonu samosprávy, a preto v ustanovení § 4 ods. 2 výslovne stanovil pravidlo, podľa ktorého ak nie je v zákone ustanovené pri úprave pôsobnosti vyššieho územného celku, že ide o prenesený výkon štátnej správy, platí, že ide o výkon samosprávnej pôsobnosti vyššieho územného celku. Odvolací súd vychádzal z právnej úpravy v tom čase platného a účinného zákona č. 416/2001 Z. z., keď pri zodpovedaní otázky, či došlo k preneseniu výkonu pôsobnosti štátnej správy na samosprávny kraj v rámci preneseného výkonu štátnej správy alebo výkonu samosprávy, bolo potrebné vychádzať práve z týchto osobitných zákonov (zákon č. 416/2001 Z. z. a zákon o liekoch). Zákon č. 416/2001 Z. z. (čl. XX) s účinnosťou od 01. júla 2002 novelizoval aj zákon o liekoch. S poukazom na § 68a ods. 1 písm. b/ zákona o liekoch mal odvolací súd za to, že táto právna úprava bola v tomto smere jednoznačná, keď zákon o liekoch v súvislosti s prechodom pôsobnosti výslovne nestanovil, že pôsobnosť na úseku humánnej farmácie prešla na samosprávny kraj vo forme preneseného výkonu štátnej správy, ale expressis verbis vyjadril, že ide o výkon samosprávy na úseku humánnej farmácie (dvanásť časť zákona o liekoch). Voči uvedenému záveru z pohľadu platného práva (de lege lata) v zmysle zákona č. 416/2001 Z. z. v rozhodnom čase nie je možné namietat'. Vzhľadom na uvedené nemožno preto konštatovať, že odvolací súd dospel k nesprávnemu právnemu záveru, keď uzavrel, že žalovaný 1/ vykonával pri vydávaní svojho (nezákonného) rozhodnutia zo dňa 17. augusta 2005 svoju samosprávnu pôsobnosť na úseku humánnej farmácie, preto aj nesie zodpovednosť za takto vydané nezákonné rozhodnutie a má vecnú pasívnu legitímáciu v spore o náhradu škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. Odvolací súd správne poukázal, že na uvedenom závere nemôže nič zmeniť ani tá skutočnosť, že o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu žalovaného 1/ vydanému v rámci výkonu samosprávy rozhodoval ústredný orgán štátnej správy. V danom prípade rozhodoval žalovaný 1/ o proteste prokurátora podľa § 27 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre; proti ktorému sa žalobca odvolal (§ 27 ods. 1 písm. c/ zákona o prokuratúre) s tým, že na ďalšie konanie o jeho odvolaní sa uplatnili všeobecné predpisy o správnom konaní (viď § 22 ods. 1 zákona o samospráve vyšších územných celkov, aj zákon o samosprávnych krajoch, č. 302/2001 Z. z., ktorý dopadá na časť rozhodovacej činnosti samosprávneho kraja smerujúcej k vydaniu individuálneho správneho aktu, t. j. aktu aplikácie práva). Zákon o správnom konaní č. 71/1967 Zb. v § 58 ods. 1 definuje odvolací orgán tak, že je ním správny orgán najbližšie vyššieho stupňa nadriadený správnomu orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, ak osobitný zákon neustanovuje inak. V danom prípade pri posudzovaní veci na úseku humánnej farmácie je osobitným právnym predpisom zákon o liekoch (lex specialis) a všeobecným predpisom zákon o samosprávnych krajoch (lex generalis). Uvedené právne predpisy majú rovnakú právnu silu, nie sú teda vo vzťahu nadriadenosti a podriadenosti, pričom pri ich aplikácii platí zásada lex specialis derogat legi generali (zákon osobitný ruší zákon všeobecný), ktorej podstata znamená, že pokiaľ osobitný predpis obsahuje odlišnú právnu úpravu, má prednosť pred všeobecným zákonom. Lex specialis neruší platnosť lex generalis, len vylučuje jeho aplikáciu. Na základe čoho v danom prípade bolo potrebné uplatniť na rozhodovanie o odvolaní proti rozhodnutiu žalovaného 1/ na úseku humánnej farmácie prednostne zákon o liekoch ako lex specialis, kedy žalovaný 2/ konal v rámci výkonu štátnej správy na úseku farmácie (§ 58 ods. 1 písm. a/ zákona o liekoch). Vzhľadom na špeciálnu právnu úpravu obsiahnutú v zákone o liekoch (§ 3 písm. n/, § 4 ods. 2, § 58 ods. 1 písm. a/, § 60 ods. 1 písm. e/ a g/, § 68a ods. 1 písm. b/) tak právny poriadok Slovenskej republiky v relevantnom období obsahoval v oblasti humánnej farmácie takú právnu úpravu, keď v rámci jedného správneho konania v prvom stupni vystupoval orgán samosprávy pri výkone samosprávnych kompetencií (žalovaný 1/) a v druhom stupni vystupoval orgán štátnej správy pri výkone kompetencií štátnej správy (žalovaný 2/).

23.1. Zhrnúc uvedené je potom zákonu zodpovedajúci a správny aj záver odvolacieho súdu, aj súdu prvej inštancie, že žalovaný 2/ vystupoval pri rozhodovaní o odvolaní proti rozhodnutiu žalovaného 1/ v rámci výkonu štátnej správy na úseku farmácie. Len na základe tej skutočnosti, že o odvolaní proti rozhodnutiu žalovaného 1/ rozhodovalo Ministerstvo zdravotníctva SR ako ústredný orgán štátnej

správy nemožno vyvodit' záver, že žalovaný 1/ vykonával svoju pôsobnosť v rámci preneseného výkonu štátnej správy, keďže takýto záver by bol v rozpore s právnou úpravou, ktorá bola v relevantnom období jednoznačná v tom, že vydávanie povolenia na činnosť verejnej lekárne spadá pod výkon samosprávy. Na správnosti uvedeného nemôže nič zmeniť ani nová právna úprava zákona o liekoch (prijatá následne) obsiahnutá v zákone č. 362/2011 Z. z. a nemôže byť relevantná pre posúdenie pôsobnosti žalovaného 1/ pri vydávaní povolenia na činnosť verejnej lekárne, keď rozhodujúci bol jedine právny stav v čase, keď ním bolo nezákonné rozhodnutie vydané. Aj podľa konštantnej judikatúry platí v právnom poriadku SR zákaz spätného pôsobenia právnych predpisov alebo ich ustanovení. Dovolací súd považuje v danom spore vyslovené právne závery odvolacieho súdu súvisiace s jeho interpretáciou režimu zodpovednosti za škodu spôsobenej v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. nezákonnými rozhodnutiami žalovaného 1/ a 2/ v rámci výkonu svojej pôsobnosti pri rozhodovaní o povolení činnosti lekárne a jeho zrušení podľa zákona č. 416/2001 Z. z. a zákona o liekoch za správne v rozhodnom čase z hľadiska de lege lata. Na základe uvedeného je možné vysloviť záver, že odvolací súd, aj súd prvej inštancie správne posúdili činnosť žalovaného 1/ pri vydávaní povolenia na činnosť lekárne ako samosprávnu činnosť, preto je zároveň správny aj ich záver o existencii vecnej pasívnej legitímácie žalovaného 1/.

24. Pokiaľ sa žalovaný 1/ dovoľáva výlučnej zodpovednosti žalovaného 2/ s poukazom na to, že tento vydal konečné rozhodnutie, keď potvrdil jeho rozhodnutie o zrušení povolenia na prevádzkovanie lekárne žalobcu, ako aj s poukazom na to, že rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Sžo 15/2008 bol vydaný v konaní, kde na strane žalovaného vystupoval len žalovaný 2/, ani táto jeho námietka neobstojí. Vzhľadom na to, že aj rozhodnutie žalovaného 1/ je potrebné považovať v zmysle § 13 v spojení s § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. za nezákonné, keďže (aj) jeho právoplatné rozhodnutie bolo pre nezákonnosť príslušným orgánom zrušené a žalobca - ako poškodený, proti nemu podal opravný prostriedok (§ 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z.), bola naplnená samostatná skutková podstata zodpovednosti žalovaného 1/ za škodu spôsobenú pri výkone samosprávy jeho nezákonným rozhodnutím podľa § 10 ods. 2 písm. a/ uvedeného zákona, ktorej sa žalovaný 1/ nemôže zbaviť tým, že toto jeho rozhodnutie bolo potvrdené odvolacím orgánom - Ministerstvom zdravotníctva SR (žalovaný 2/). Pokiaľ bola škoda spôsobená samosprávnym orgánom a aj štátnym orgánom, nie je možné vylúčiť zodpovednosť jedného z nich.

25. Podľa názoru dovolacieho súdu odvolací súd nepochybil ani pri aplikácii § 438 ods. 1 OZ, ktoré ustanovenie upravuje zodpovednosť za škodu spôsobenú viacerými škodcami, pretože v danom prípade škoda bola žalobcovi spôsobená spoločne viacerými škodcami (žalovaným 1/ a 2/). Nezáleží na tom, či ich účasť spočíva v spoločnom zavinení škody alebo v ich objektívnej účasti na spôsobení škody, rozhodujúca je iba skutočnosť, že viaceré osoby svojou činnosťou, prípadne nečinnosťou spôsobili spoločne inej osobe škodu. V § 438 ods. 1 OZ vyjadrená zásada solidárnej zodpovednosti viacerých škodcov znamená, že viacerí škodcovia voči poškodenému zodpovedajú spoločne a nerozdielne. Spoločná a nerozdielna (solidárna) zodpovednosť škodcov podľa § 438 ods. 1 OZ je pravidlom, pričom delená zodpovednosť podľa § 438 ods. 2 OZ je výnimkou z tohto všeobecného pravidla a jej určenie je prípustné iba v zreteľa hodných prípadoch, ktoré vyžadujú podrobné a pozitívne odôvodnenie v súdnom rozhodnutí (R 56/1986). Spoločnú zodpovednosť viacerých škodcov možno upraviť rôznym spôsobom, buď tak, že spoloční škodcovia budú zodpovední podľa miery svojej účasti na spôsobení škody (tzv. delená zodpovednosť) alebo tak, že spoloční škodcovia budú zodpovední spoločne a nerozdielne (tzv. solidárna zodpovednosť). Dôsledky solidárnej zodpovednosti viacerých škodcov treba posudzovať podľa § 511 ods. 1 OZ, ktorý upravuje vzťah solidárnych dlžníkov voči veriteľovi. Podľa tohto ustanovenia môže veriteľ požadovať celé plnenie od ktoréhokoľvek solidárneho dlžníka. Ak splní dlh jeden z dlžníkov, povinnosť ostatných zanikne (bližšie pozri vysvetlivky k § 511 OZ). Právna možnosť upravená v § 438 ods. 2 OZ je výnimkou zo zásady ustanovenej v ods. 1 § 438 OZ a prichádza do úvahy len v odôvodnených prípadoch (R 44/1974), čo daný prípad nie je.

26. Zhrnúc vyššie uvedené dovolací súd môže len konštatovať, že vzhľadom na vyššie uvedené právne posúdenie veci odvolacím súdom nepredstavuje nesprávne právne posúdenie veci, preto dovolanie žalovaného 1/ podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Na základe uvedeného najvyšší súd dovolanie žalovaného 1/ ako nedôvodné zamietol podľa § 448 CSP.

27. V posledných častiach svojho dovolania žalovaný 1/ namietal nesprávne právne posúdenie výšky škody a určenia príslušenstva istiny s poukazom najmä na znalecký posudok a metodiku výpočtu ušlého

zisku, nedostatok bezprostredného priameho vzťahu príčiny a následku medzi nezákonným rozhodnutím a škodou. K uvedenému dovolací súd na základe takto formulovaných dovolacích námietok a ich zdôvodnenia dospel k záveru, že ani posudzujúc ostatné časti dovolania podľa ich obsahu a v snahe autenticky porozumieť textu dovolania ako celku (viď nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 15/2021 zo dňa 25. mája 2021 alebo sp. zn. I. ÚS 336/2019 zo dňa 09. júna 2020) dovolateľom nastolenú problematiku nemožno považovať za nastolenie právnej otázky, ktorej riešenie by malo byť predmetom dovolacieho prieskumu. Žalovaný 1/ iba vyjadruje nesúhlas so skutkovými závermi súdov nižších inštancií. Znalecký posudok, resp. konštatovanie znalca, môže byť len skutkovým podkladom pre právny záver súdu v danej veci. Príčinná súvislosť (kauzálny nexus) je síce podstatným prvkom zodpovednostnej skutkovej podstaty, ale otázka príčinnej súvislosti medzi určitým protiprávnym konaním a konkrétnou škodou je otázkou skutkovou. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, jej aplikácie na podklade skutkových zistení (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 218/2017, 3 Cdo 150/2017, 4 Cdo 7/2018, 4 Cdo 32/2018, 7 Cdo 99/2018). Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Dovolací súd opakovane akcentuje, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok (nie „ďalšie odvolanie“) a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inšancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 2 Cdo 165/2017, 3 Cdo 14/2017, 4 Cdo 157/2017, 5 Cdo 155/2016, 8 Cdo 67/2017). Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, ktorú vadu však dovolateľ v súdnej veci neuplatnil. Dovolanie, podľa ktorého by mal dovolací súd posudzovať výšku škody a určenia príslušenstva istiny, či vzťahu príčiny a následku medzi nezákonným rozhodnutím a škodou, potom nie je z hľadiska § 421 CSP prípustné.

28. Dovolací súd konštatuje, že dovolanie v časti namietajúcej nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je prípustné, ale nie je dôvodné a vo zvyšnej časti nie je prípustné. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie ako celok zamietol (§ 448 CSP).

29. Pre úplnosť dovolací súd k námietke dovolateľa ohľadom nepriznania jemu, resp. žalovaným náhrady trov konania v časti zastavenia konania o zaplatenie 309.181,01 eur opierajúc sa o konštatovanie odvolacieho súdu v závere bodu 42. jeho rozsudku, štúdiom v spise zistil, že okresný súd uznesením zo dňa 29. januára 2013 č. k. 58C/144/2011-286) zastavil konanie v časti o zaplatenie 309.181,01 eur s prísl. z dôvodu späťvzatia návrhu v časti žalobcom. Pokiaľ okresný súd, resp. krajský súd k tomu nerozhodol o trovách konania, dovolací súd poukazuje na právne možnosti dovolateľa podľa § 225 CSP, resp. § 166 O. s. p. (doplnenie rozsudku ohľadom opomenutia rozhodnúť aj o trovách konania), ktoré zrejme dovolateľ nevyužil.

30. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 453 ods. 1 CSP. Žalobca mal v dovolacom konaní plný úspech, preto mu proti neúspešnému žalovanému 1/ vznikol nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

31. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.